

Térségi Tükör

Közéleti információs havilap • Megjelenik minden hónap első hetében • VI. évfolyam 3. szám, 2012. április

Ásotthalom, Bordány, Domaszék, Forráskút, Mórahalom, Öttömös, Pusztamérges, Röske, Ruzsa, Szeged, Üllés, Zákányszék

Nógrádi Zoltán Brüsszelben szólalt fel

Az uniós költségvetés csökkentése ellen

Napjaink egyik, ha nem a legfontosabb európai uniós témája az EU következő többéves pénzügyi keretével (MFF) kapcsolatos megállapodás. Az európai uniós költségvetés 2014-2020-as időszakra vonatkozó keretét meghatározó széles körű konzultáció egyik elemeként március 22-én a Tanács elnöksége, a Bizottság és az Európai Parlament közös szervezésében második alkalommal került megrendezésre Brüsszelben a többéves pénzügyi keretről szóló magas szintű konferencia.

A találkozóra meghívást kaptak a nemzeti parlamentek képviselői, a Régiók Bizottsága, a Gazdasági és Szociális Bizottság és az Európai Számvevőszék, hogy kifejtsek nézeteiket a költségvetés forrás és kiadási oldalával kapcsolatos kérdésekről.

A konferencián a magyar Országgyűlést Nógrádi Zoltán, a Parlament Európai ügyek bizottságának tagja, Mórahalom polgármestere képviselte, aki a kiadási oldalról szóló szekcióban ismertette álláspontját.

Hozzászólásában a társadalmi kohézió fontosságát, és az állampolgárok bizalmának megerősítését hangsúlyozta, és az uniós

költségvetés csökkentése ellen érvelt. A képviselő kiemelte, hogy az állampolgároktól nem várható el, hogy elfogadják: az egységes piacért hozott áldozataik ellenére nem számíthatnak segítségre a bajban. Amennyiben az EU egyenlő a költségvetésével, úgy a kisebb költségvetés egyértelműen csaldást okoz a lakosságnak, ami könnyen a szélsőségek erősödéséhez vezethet, ezért pedig nagy árat kell majd fizetni a jövőben. A forrásvesztés ezért elfogadhatatlan, így a képviselő támogatásáról biztosította az Európai Parlamentet, amely szintén ellenzi a költségvetés csökkentését.

A konferencián a magyar kormány részéről Györi Enikő EU-ügyekért felelős államtitkár is részt vett, aki hozzászólásában kiállt a közös mezőgazdasági politikára és a kohéziós politikára szánt források fenntartása mellett. Az államtitkár asszony hangsúlyozta, hogy a kohéziós politika nem elavult segélyezési eszköz, a kohéziós forrásokból a régi és az új tagállamok egyaránt profitálnak.

Deák-Stifner Dorottya

Falugondnokok tanácskoztak Üllésen

Március 20-án falugondnoki találkozót tartottak Üllésen, ahová – Bács-Kiskun, Csongrád, Békés, Pest és Jász-Nagykun-Szolnok megyéből – több mint 100 falugondnok, tanyagondnok, polgármester és jegyző érkezett.

Nagy Attila Gyula, Üllés község polgármestere köszöntötte a résztvevőket és részletesen bemutatta a települést. A konferencián részt vett Dr. Mezőszentgyörgyi Dávid, a VKSZI Főigazgatója, aki a tanyafejlesztési pályázatokról és a fa-

lugondnoki szolgálatok általános helyzetéről adott tájékoztatást. A szakmai programot követően a vendégek sétát tettek a településen, meglátogatva az új Alkotóházat és a közelmúltban átadott szociális központot.

Csörsz Zelenák Katalin, a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesületének vezetője beszámolt az egyesület programjairól, a legújabb pályázatokról és bemutatta az újonnan elindult tanyagondnoki szolgálatokat.

Rendezettebb településképp Ásotthalmon

Fontos gyűjtőutak épültek ki

Ásotthalom csaknem 100 millió forint uniós támogatást nyert önkormányzati tulajdonú belterületi közutak fejlesztésére, melynek keretében a 110 millió forintos összköltséget meghaladó beruházásból megvalósulhatott a Déli és a Jókai utcák kiépítése.

A tavaly áprilisban kezdődött projekt zárórendezvényére március 20-án került sor, ahol *Petró Ferenc* polgármester elmondta, a község 2009 novemberében nyújtotta be pályázatát a két utca kiépítésére és gyűjtőúttá fejlesztésére.

A kivitelezés során a két érintett utcában 5 méter szélességben megtörtént az utak aszfaltozása, valamint 1-1 méter szélességben sor került padkarendezésre a víz-elvezető árkok kialakítására.

A Déli és a Jókai utcában jelentősen javult a közlekedés minősége, biztonsága, ezáltal élhetőbb települési környezet alakult ki, ehhez egy oldali fásítással hozzájárult a

beruházás keretében megvalósított zöldterület-fejlesztés is.

Az utcák mellett ingatlanlanságok megújult, rendezett környezetben élhetnek, dolgozhatnak. A lakókörnyezet megfelelő minőségű úton elérhetővé válik, az ideköltöző – vélhetően fiatalabb korosztályt képviselő – lakosság számára, így az kedvező hatással lehet a település demográfiai viszonyaira. „A beruházással egy rendezettebb településképp alakult ki, amely vonzó lehet a községbe betelepülni vágyó vállalkozások számára is” – fogalmazott a polgármester.

Hasznos tanácsokkal teli „Téli esték” Domaszéken

Egészséges életmódra nevelnek

A képen Rezes Jánosné előadása látható

időszakban megrendezett előadások témája többnyire az egészséges életmódra való ösztönzést, a betegségek megelőzését helyezi előtérbe, de olykor kulturális előadások és kézműves foglalkozások színesítik a repertoárt.

Idén a Homokháti Kistérség jóvoltából neves előadók meghívására nyílt lehetőségünk és az eddigieknél is színvonalasabb rendezvényeket tudunk megvalósítani. Januárban *Rezes Jánosné*, orosz származású természetgyógyász tartott előadást „Házi patika, kerti patika” elnevezéssel. Az orosz népi gyógyászat évszázadok óta bevált elemeit, valamint a hazánkban is megtalálható konyhakerti növények felhasználási módjait, és különböző betegségekre való alkalmazásukat mutatta be. Az első és legfontosabb gondolata: „nem azért élünk, hogy együnk,

de azért eszünk, hogy egészségesen tudjunk élni”.

A rendezvénysorozat második állomásán is a helyes táplálkozási szokások fontosságával ismertette meg a résztvevőket *Dr. Kohán József* előadó. „Ételed az életed” elnevezésű előadásában, sokéves tapasztalataira építve világított rá az általunk helytelen táplálkozási szokásainkra. Bemutatta a paleolit és a vércsoport diéták előnyeit és alapjait, melyek alkalmazása igen hasznosnak bizonyulhat már egészen a kezdetektől.

Bízunk abban, hogy a jövőben is nyílik lehetőségünk hasonlóan színvonalas és a lakosság számára hasznos előadások szervezésére.

Asztalos Ágnes
pályázatíró – projektmenedzser

Domaszéken évek óta rendszeresen megrendezésre kerül a „Téli esték” elnevezésű előadásorozat, mely sokszínűsége miatt egyre több érdeklődőt vonz. Az idei évben az

előadások egy részét a „Fenntartható Homokhátság” (TÁMOP-5.5.1/A—10/1-2010-0023) pályázati program keretein belül valósította meg a település. A téli

Öt éves a forráskúti mozgáskorlátozottak egyesülete

Öt esztendővel ezelőtt alakult meg Forráskúton a Csongrád megyei Mozgáskorlátozottak Egyesületének helyi csoportja. *Faragó Tamás* volt a szervezős elindítója, majd a csoport titkárává választották – ezt a tisztséget immár másodszer

szavazták meg neki 5 esztendőre a sorstársai. Jelenleg több mint fél-száz tagot számlál a csoport, akik mind valami fogyatékkal élnek.

A leginkább érdekvédő csoport tagjai havonta találkoznak a Művelődési Házban, ahol a csoporttitkár hasznos

tájékoztatótán túl közös énekléssel, kártyázással töltik együtt a szabadidőt. A havi gyűlések mellett egyéb közös programokat is szerveznek, ilyen például a Forráskúti Mozgáskorlátozottak Jótékonysági estje, ahol a csoport énekkara is kis műsorral

örvendeztet meg a résztvevőket: mozgáskorlátozott sorstársakat, családtagokat, támogatókat.

Az ötödik évfordulójukról egy rendkívüli gyűléssel emlékeztek meg, ahol egy közös ebéd tette még ünnepélyesebbé a napot.

Helyi foglalkoztatók tájékoztódtak a jogi kérdésekről

„Munkajog és munkaügyi ellenőrzés a gyakorlatban”

Ezzel a címmel szervezett konferenciát a Magyar Munkaügyi Alapítvány és a SZTE Munkajogi és Szociális Tanácsok Mórahalmon.

2012. március 3-án megtartott konferencián a település jelentősebb foglalkoztatói vettek részt.

Előadók és témák:

Samu Zoltán (munkaügyi felügyelő): „Amit a munkaügyi ellenőrzésről tudni érdemes”

- mire terjed ki a munkaügyi ellenőrzés
- melyek a munkaügyi felügyelő jogai az ellenőrzés során
- melyek a munkáltató, mint ügyfél jogai az ellenőrzés során
- szankciók, munkaügyi bírságok
- a bírság kiszabásának szempontjai
- jogorvoslati lehetőségek
- a közbeszerzésekből történő kizárás

Musa Imre (munkavédelmi technikus): „A munkavédelem gyakorlati oldala”

- veszélyforrások és a kockázatelemzés fontossága

Dr. Ember Alex (ügyvéd, egyetemi adjunktus, PhD): „A munkaviszony létesítésének és megszüntetésének gyakorlati kérdései”

- jelenleg hatályban lévő és az év közepével hatályba lépő Munka Törvénykönyv szabályozásbeli különbségei
- a munkaviszony létesítésének lépései

- mikortól beszélünk munkaviszonnyal
- munkaszerződés, tanulmányi szerződés
- munkaviszony megszüntetése
- a jogellenes megszüntetés jogkövetkezményei.

Dr. Kőrösi Gábor (munkaügyi-bíró, Szegedi Munkaügyi Bíróság): „A munkaügyi ítékezés kérdései a munkáltató szempontjából”

- munkája során szerzett tapasztalatok, meglátások
- munkáltató a felmondás megfelelő mértékű indoklásának szükségessége
- közös meg egyezéssel történő felmondás feltételei
- a perbeli egyezség előnyei

A konferencián résztvevők véleménye szerint az előadások hasznosnak minősültek, amelyek sokban segítettek mindennapi munkájukat. A résztvevők kérték, hogy az új Munka Törvénykönyv megjelenésével kerüljön megszervezésre egy újabb konferencia, ahol már a friss változásokról esne szó.

Amennyiben felkeltettük érdeklődését és szeretne részt venni hasonló témájú előadásokon, esetleg speciális kérdése van, kérjük, jelezze a jedit@homokhat.com e-mail címre!

Bordányi hírek

Épül a Védelmi Központ

A Bordány Község Közbiztonság-ért Alapítvány a tavalyi év tavaszán kapta meg azt a határozatot a Védékfejlesztési Hivaltól, amelyben a „Polgárőrszervezetek működését biztosító helyiségek kialakítása” című döntésről értesítették a szervezetet. A Védelmi Központ a volt védőnői szolgálat épületében kerül elhelyezésre. A kivitelezési munkák részét képezi a tetőfelújítás, az épület lábazati-homlokzati vakolatának javítása, festése, a nyílászárók cseréje, a válaszfalak bontása és új válaszfal építése, ajtónyílás befalazása, WC helyiségek felújítása, villamos hálózat felújítása, festési, mázolás munkák elvégzése. Szintén elindult a térfelület kamerák kihelyezése, melynek keretében 12 kamerát szerelnek fel a falu legforgalmasabb területeire, hogy ezáltal még biztonságosabbá váljanak az itt élők mindennapjai. A kamerák nagy felbontású és sebességű képeket rögzítenek, egyidejűleg alkalmasak lesznek élőképek megtekintésére és korábbi felvételek keresésére is. A rendszer érdekessége, hogy akár rendszám felismerésre is alkalmas lesz, ezáltal sokkal könnyebb lesz a visszatérő bűncselekményeket elkövetők kiszűrése. A pályázat a tanyákon egyedül, esetlegesen rossz egészségi és szociális állapotban élőkről sem feledkezik meg, hiszen negyven darab GPRS-alapú, hordozható segélyhívót is tartalmaz a beruházás, amellyel biztosított lesz a felmerülő krízishelyzetekben való

gyors segítségnyújtás is. A munkálatokkal, kivitelezéssel várhatóan idei év tavaszának végén, nyár elején végeznek majd.

40 hektárnyi terület égett le

Negyven hektárnyi nádas és avar égett le a Seregélyes dűlőben. A tűzoltók kettes fokozatú, kiemelt esethez vonultak ki négy autóval. A gyorsan égő avar és nádas két tanyát is veszélyeztetett, de a tűzoltók időben megfékeztek a lángokat, így emberélet nem került veszélybe. Az egyik tanyához tartozó palatetős szint elérték a lángok és az ott tárolt körülbelül 30-40 köbméternyi hulladék meggyulladt és a palatető is több helyen megégett. A tűzoltóknak 90 körbálát is kellett oltaniuk. Az esetet tűzvizsgáló is vizsgálja. A tűzzel kapcsolatban a rendőrség két ember előállított gondatlanságból elkövetett közveszély okozása miatt, mert megszegték a tűzgyújtási tilalmat.

II. Sana Hastáncgála

Március 10-én rendezték meg a II. Sana Orientális- és Modern Táncgálát, amelyen nagyon sok ügyes és tehetséges környékbeli tánccs mutathatta meg tudását. A helyi hastáncosok és az Ádám Jenő Általános és Alapfokú Művészeti Iskola modern táncosai mellett Üllésről, Forráskútról, Kiskundorozsmáról, Balástyáról, Szatymazról, Szegedről, és Békéscsabáról is érkeztek hastáncosok.

**HOMOKHÁT TV
A TÉRSÉG
SZOLGÁLATÁBAN**

Elérhetőségeink:

Tel.: (62) 281 219

Honlap: www.homokhattv.info

Email: homokhattv@morahalom.hu

Nógrádi Zoltán országgyűlési képviselőt az elmúlt hónapban sokan keresték meg azzal a kéréssel, hogy a kábeltelevíziók mórähalmi és térségi adásai az alapsomagban foghatóak legyenek. Örömmel értesítjük a tisztelt nézőket, hogy a képviselő úr közbenjárásának köszönhetően március végétől a C9-es csatornán ismét láthatók a MóraNET és a HTV adásai.

Több mint kétszázmillió forint a szegedi utakra

Az önkormányzat 235 millió forintot fordít bel-, illetve külterületi utak javítására Szegeden. Hűvös Lászlót, Alsóváros, Klebelsberg-telep és Gyálárét önkormányzati képviselőjét kérdeztük az utcák javítására szolgáló keretek felhasználásának részleteiről.

- Pontosan milyen keretek kerültek elfogadásra?

- Az elfogadott 235 millió forintos szabad forrás három tételben áll rendelkezésre a 2012-es költségvetésben. A belterületi utak kátyúzására 104 millió forintot különítettünk el a Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft. üzleti tervében; szerepel egy 110 milliós útkeret a központi büdzsében, míg a kiskerti utak javítására 15 millió forintot irányoztunk elő.

- Mikor kezdődhet Szegeden a kátyúzás?

- Az illetékes társaság már most is elvégzi a halaszthatatlan beavatkozásokat, de az érdemi munkálatok

csak áprilisban kezdődhetnek az aszfaltüzemek tavaszi beindulása miatt. Jelenleg a tél okozta károk felmérése folyik a későbbi hatékonyabb munkavégzés érdekében. Minél teljesebb lesz a hibák összesítése, annál szervezettebben tudják lebonyolítani a javításokat. Magam is kértem a választókerületben élőket, jelezzék nekem az ilyen típusú panaszait, hogy a lehető leghamarabb továbbítani tudjam azokat az előkészítést végző munkatársainknak.

- Tavaly nem volt, idén van „Út-keret” a költségvetésben. Mit lehet erről tudni?

- Sok esetben az utcák burkolata egyszerű kátyúzással nem hozható helyre, itt már a teljes kopóréteg összefüggő cseréje a megoldás. Erre vonatkozóan pénzügyi forrásokat az előterjesztett költségvetés nem tartalmazott, frakciónk indítványára azonban önálló útkeret került elfogadásra a végleges anyagban. Az elkülönített 110 millió forintos keretösszeg pályázati önrészként működhet, amennyiben lesznek erre a célra elnyert uniós vagy központi pályázatok.

- Idén is lesz pénz a kiskerti utak javítására?

- A lakott kiskerti utcák rendbetétele érdekében tavaly indítottuk a kiskerti útprogramot. Az első év eredményei alapján egyértelműen érdemes folytatni a munkákat. Csak a választókerületben – a gyáláréti, valamint a tompaszegeti

kiskertekben – kilenc utca állapotán tudunk jelentősen javítani ebből a forrásból. A 2012-es költségvetésben 15 millió forint szabad forrás áll rendelkezésre e célra; az összeg elosztásáról a Városüzemeltetési és Fejlesztési Bizottság dönt majd.

TÉRSÉGI HÍREK

ÁSOTTHALOM

Kukucska programot szerveznek az ásotthalmi óvodában. Az intézmény munkatársai a Szent György napi program kapcsán egy kis ismerkedésre várják a kisgyermekes szülőket április 4-én délelőtt 9 órától az óvodába, melyre sok izgalmas tevékenységgel, népi játékokkal, kézművesvásárral készülnek.

RÖSZKE

Röszkén a művelődési ház dísztermében április 4-én, szerdán 17 órától Kiss Gábor, a Csongrád Megyei Agrárkamara titkára tart előadást a Darányi Ignác tervről és lehetőségeiről, a résztvevők információt kaphatnak az aktuális pályázatokról, illetve az egységes támogatási kérelem beadásáról.

ZÁKÁNYSZÉK

Falugyűlés lesz április 12-én este 18 órai kezdettel Zákányszéken a Művelődési Házban, ahol a település 2012. évi költségvetéséről és aktuális községgazdasági kérdésekről tartanak tájékoztatót. A faluvezetés szeretné kikérni a lakosság véleményét, meghallgatni elképzeléseiket, hogy közösen megoldást találjanak a problémákra.

E-city modell: egy rendszer – sokféle szolgáltatás

A tanyai segélyhívótól az intelligens energiahálózatig

Fodor Csabának volt legegyszerűbben internet-hozzáférése és e-mailcíme Mórahalmon. 1995-öt írtak akkor, és hat év kellett hozzá, mire a helyi önkormányzatnál minden egyes dolgozó használhatta az internetet. Eleinte némelyiküket kapacitálni kellett, hogy ne csak hetenként egyszer nézze meg, kapott-e elektronikus levelet, hanem minden nap, mint az igazi postaládát. Az építőmérnök végzettségű Fodor Csaba a Csongrád megyei kisváros egyik fejlesztési menedzser. Most éppen a Homokkerti Kistérségi Integrációs Nonprofit Közhasznú Kft. ügyvezetőjeként beszélt arról, hogyan fogják a magyar-román határtérségben bemutatni az e-city modelljét. E projekt támogatásáról már döntöttek, a közeljövőben írják alá a szerződést. Román partnerük a temesvári székhelyű Integratio Alapítvány.

Az e-city elnevezés sokfunkciós infokommunikációs hálózatot jelent, továbbá azt az elvi elképzelést, amely az egyes településeken, kistérségekben már meglévő sokféle szolgáltatást úgy szervezi rendszerbe, hogy azok megőrizhessék önállóságukat, üzleti vagy közösségi fenntartásukat. Hogy könnyebb legyen megérteni, Fodor Csaba elmeséli: amikor Mórahalmon először felmerült, hogy kábeltévé-hálózatot kellene építeni, a fiatal fejlesztők azonnal azt javasolták: ne az akkor „normál”-nak számító egyirányú változatot válasszák, hanem a valamivel drágább interaktívát. *Nógrádi Zoltán* polgármester, noha nem ellensége az újnak, visszakérdezett: tán újrállomást akartok? Dehogyan, felelték a fiatalok. Azért legyen interaktív, mert azé a jövő!

A 2000-es évek elején készült el a Homokkerti Kistérség – amelynek Mórahalom a központja – informatikai stratégiája. 2005-ben pályázatot nyertek az e-közigazgatás rendszerének kiépítésére. Két évvel később a kistérség településeit optikai hálózattal kötötték össze. Mivel a Homokkertségen ma is sokan élnek a tanyákon, a teljes külterületet lefedő mikrohullámú wifi-hálózatot létesítettek.

Száma venni sem könnyű, hogy

már ma is mi minden fér bele az infokommunikációs hálózatba. Az internet, a kábeltévé, az IP-alapú telefon már sehol sem újdonság. Mórahalmon azonban a Szegedi Tudományegyetem szoftverfejlesztési tanszékével együttműködve újabb gyakorlati alkalmazásokat dolgoznak ki. Ilyen például a házi betegellátásban használható monitoring rendszer, vagy a funkciójában hozzá hasonló tanyai jelzőrendszeres segélynyújtó hálózat.

„A telemedicina rendszere az egyik leggyorsabban fejlődő alkalmazás mostanában” – magyarázta Fodor Csaba. – „Az Európai Unió, illetve a tagállamok kormányai arra törekednek, hogy a betegek minél

akkor egy készenléti szolgálatot, amely kimegy, és megnézi, hogy szükség van-e beavatkozásra.”

A tanyai jelzőrendszeres segélynyújtás kezdetben meglehetősen egyszerű készülék volt, amellyel bármilyen veszély esetén egyetlen gomb megnyomásával lehetett jelezni egy diszpécserszolgálatnak. Később a készülékre már három gomb került, a használója kiválaszthatta, hogy egészségügyi segítséget kér, a biztonságát fenyegeti veszély, vagy egyéb problémája van. A készülék használója ma már kihangosítottos beltéri egység segítségével beszélni is tud a diszpécserrel. Mozgásérzékelők segítségével azt is ellenőrizni lehet a központból, ha az illető – rend-

lamosak időnként elköborolni, egy karóra formájú jeladó szerkezetet a kezükre rögzítve föl lehessen kutatni.

Más irányú, de nem kevésbé fontos célterület a hírszolgáltatás. Például a Homokhát Tévé műsorai nemcsak Mórahalomról szólnak, hanem a kistérség többi településéről is. Fontos, hogy ezek a műsorok tetszés szerinti időben, IP-alapon is hozzáférhetőek legyenek. A Magyarország-Románia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013 támogatásával is készülnek műsorok, ezek megoszthatósága szintén fontos feladata egy ilyen hírközlési rendszernek.

Fodor Csaba kiemelt egy másik területet is: az intelligens energia kérdéskörét. Mivel a hagyományos energiafajták egyre drágábbak, megnő a jelentősége a megújuló energiaforrásoknak. Ezek azonban egyelőre szintén drága, sokára megtérülő energiafajták. Jó irány lehet, ha sok kis okos eszközzel csökkentjük a meglévő energia felhasználását. Például olyan készülékkel, amely lekapcsolja a konnektort, ha nem érzékel fogyasztást. Az energiafogyasztás időzítésével, a napsütéshez kötődő megújuló energiák, vagy az olcsóbb éjszakai áram célzott használatával is jelentősen csökkenteni lehet a költségeket.

Az e-city modellje ezeknek a lehetőségeknek a számbavételét és alkotó továbbfejlesztését szolgálja. Jó, ha minél többen megismerik, és a saját igényeiknek megfelelően kiépítik e lehetőségeket. Mivel a szolgáltatás független a helyszíntől, az országhatárokon keresztül is működtetni lehet. Fodor Csaba végezetül hangsúlyozta: nagyon fontos a szemléletformálás. A kistérségi központban létrehoztak egy IP-telefonközpontot. Az optikai hálózat végpontja minden kistérségi önkormányzat épületéig elér – mindaddig mégsem például meg egy IP-alapú telefonhálózat, amelyen belül ingyen telefonálhatnak egymással az emberek. Egyelőre inkább jelentős összeget fizetnek a külső telefonszolgáltatóknak.

Tanács István

a cikk megjelent a nol.hu oldalon

Fenntartható Homokhátság

Bűnmegelőzés a falusi és tanyasi területeken

A Dél-alföldi Ifjúsági Szövetség (6795 Bordány, Petőfi u. 22/1.) és a Homokháti Önkormányzatok Kistérségi Területfejlesztési Egyesülete (6782 Mórahalom, Millenniumi sétány 16.) közös pályázatát valósít meg. A pályázat címe: „Fenntartható Homokhátság”. A projekt a TÁMOP (Társadalmi Megújulás Operatív Program) keretén belül kerül megvalósításra, 2010. augusztus 1 - 2012. március 31. között.

2012. február 22-én, a ruzsai Móra Ferenc Művelődési Ház és Könyvtárban tájékoztató előadásokat tartott a Szegedi Rendészeti Szakközépiskola nevelési parancsnoka és kiemelt főreferense arról, hogy mit tehetnek a tanyán élők az értékeik és saját maguk megóvása érdekében.

Némi történelmi áttekintést követően az előadó a környék időseinek, tanyán élő magányos embereinek veszélyeztetettségére figyelmeztetett. A távoli, elszórt lakóházakban élőknek esélye sincs a gyors segélyhívásra a hiányos jelzőrendszer miatt, vagy a telefon hiánya miatt. Sokat tehetünk embertársainkért a rendszeres látogatásokon kívül az egyszerűen kezelhető segélyhívók alkalmazásával.

Nagyon jelentős szereppel bírnak a települések legjobb ismerői a helyi polgárok, településőrök vagy éppen a falugondnokok, postások, akik a területet naponta járják. Elsőként láthatnak idegeneket, de elsőként láthatják meg a bajba jutottakat is. A velük való kapcsolattartás sokat segíthet a megelőzésben is, az elsődleges segítségnyújtásban is, de az információszerzésben is.

A ruzsai esetekről készült tanyajáró riport bemutatásával még közelebb került a látottakhoz, hallottakhoz a program. Az ismerősök megszólaltatásával kézzelfoghatóvá vált, mire, kire kell jobban vigyázni

Köszönjük a művelődési ház részvételét a szervezésben. Reméljük, ezzel hagyományt teremtettünk.

Az elnyert támogatás 56.746.500,- Ft, a támogatás intenzitása 100%. A projektben közreműködő szervezet: ESZA Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. (1134 Budapest, Váci út 45. „C” épület, www.esza.hu).

FENNTARTHATÓ
HOMOKHÁTSÁG
TÁMOP-5.5.1/A-10/1-2010-0023

Homokhátság

dalisz
Dél-alföldi Ifjúsági Szövetség

ÚJ SZÉCHENYI TERV

Nemzeti Polgári Szövetség
www.polgariszovetseg.hu
06 30 28 03 08

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

Olvasói levél

Tisztelt Knipf Róbert Úr!

Szerintem a Homoki Gazda nevű újságát Homoki Vicc-re kellene átkeresztelni és akkor talán jobban passzolna az írásaihoz! Azt látom, hogy Ön olyan, mint egy kisgyerek, aki minden apró hülyeségbe próbál belekapaszkodni csak azért, hogy az igazát bizonyítsa, és közben mindig elfelejti a teljes igazságot közölni!

Úgy tudom, kettőnk közül Ön választotta a politikusi pályát! Szerintem az előző cikkben enyhe célzást tettem arra, hogy a szóban forgó 2 db Actara 250gr-os hogyan kerülhetett a képbe, mivel semmi nem bizonyítja azt, hogy ez a két termék a Móra-Input Kft.-től származik. De ha ezt nem tudta kivenni a cikkből, akkor most már nekem merülnek fel kétségeim a képességeiről. Ezután az is kérdés, hogy az Ön cikkeit ugyan ki fogalmazza, ha az előző cikkemet sem tudta értelmezni. Remélem, ezt most sikerül!

Idézet az előző írásomból:

„Lényeg, hogy mostanra már tudom, kinek köszönhetem a Vámbivatalba való járkálásokat. Így kezdem azt is sejtetni, vajon kitől jöhetett az állítólagos 2 db Actara, hiszen elég nehéz egy ilyen ügyiratot is beszerezni.”

Nézzük, mit követtem el már megint!

A Helios-Group Kft. ügyvezető igazgatója 2010. 09. 15-től 2010. 12. 31-ig voltam. A Kft. ebben az időszakban kezdett el ugyanezen

a területen tevékenykedni, ahogyan Ön fogalmazta. Ebben a rövid időszakban semmilyen minusz nem termelt a Kft., csak hasznot! Ezek után megkérném, hogy a tudatlanságával ne az én nevemet becsümelje!

Őn valóban nem ismer, és ha valaki kételkedik az írásaimban, akkor az az ember sem ismer. De ez nem csoda, hiszen én nem szárolok magam annyira, mint Ön, kedves Knipf Róbert Úr!

Egy kérdés Knipf Róbert Úrhoz:

A legközelebb megjelenő Homoki Gazda számban legalább ilyen előkelő helyet biztosítson számomra, és a szép színes, teljes oldalas címlapon kérjen elnézést a Móra-Input Kft. rágalmaszaiért!

Ezúton szeretném kijelenteni, hogy a továbbiakban az írásait még csak válasza sem méltatom! Nem vagyok hajlandó a továbbiakban egy ilyen sárdobálás szintre lealacsonyodni! Úgy gondolom, eddig soha nem bántottam meg semmivel. Ezt sem én kezdtem!

Ismételnem megkérem, ne írjon többet rólam és a Móra-Input Kft.-ről!

Kopasz Tibor ügyvezető igazgató
Móra-Input Kft.

Népszerű felnőttképzések 2012-ben is az Aranyszöm Rendezvényházban

Újabb intézmény vált akkreditált felnőttképzési intézménnyé Mórahalmon. Az Aranyszöm Rendezvényházat üzemeltető MÓRANET Nonprofit Közhasznú Kft. a „MOST: Mórahalom kistérsége az élethosszig tartó tanulás szolgálatában a gazdasági fejlődésért” című projekt keretében felnőttképzési intézménnyé vált. 2012 szeptemberében – az alábbi két 90 órás

képzés közül azt, amelyikre többen jelentkeznek, újra indítják. Jó hír, hogy a képzések csak részben lesznek költségtérítések. Jelentkezési feltételek és további részletek a www.rendezvenyhaz.morahalom.hu oldalon, a Felnőttképzési Intézmény fül alatt olvashatók. Jelentkezési határidő: 2012. június 30.

A Média designer hivatalosan akkreditált 90 órás felnőttképzés

keretében digitális képfeldolgozást, kiadványszerkesztést, design és arculati elemek tervezését sajátíthatják el a résztvevők. Az álló- és mozgóképek feldolgozásához modern számítógépes szoftvereket használnak, s a képzés során fejlesztik kommunikációs és IKT kompetenciáikat, kipróbálhatják a képek szerkesztését és a filmfelvételek vágását is. A képzésben résztvevők olyan gyakorlati tudásra tesznek szert, amely sikeresebbé teheti őket a munkaerőpiacon.

A Határmenti turisztikai animátor 90 órás tanfolyam keretében a szervezési ismeretek elméleti megalapozó órák után megismerkedhetnek a térség és a határmenti területek természeti- és épített értékeivel, kulturális örökségével, valamint angol és szerb nyelvi alapismereteket és speciális idegenforgalmi ismereteket sajátíthatnak el. A hallgatóknak lehetőségük lesz teregygyakorlatok alkalmával bejárni a kistérség nevezetességeit, s megismerkedni a térség természeti

csodáival, ökoturisztikai jelentőségű látványosságaival. Olyan turisztikai szakembereket képeznek, akik immár képesek lesznek minőségi programszervezésre, kifejezetten a térségi, helyi igényeket kielégítő turisztikai szolgáltatások megszervezésére. Az intézmény ez év tavaszán már saját forrásból nyújtja be a Határmenti turisztikai animátor képzés akkreditációs kérelmét, ezzel is emelve az új felnőttképzési intézmény szolgáltatásainak minőségét.

További információ:
www.rendezvenyhaz.morahalom.hu
Szabó Andrea
felnőttképzési vezető

Nemzeti Fejlesztési Operatív Program
www.ujszechenyiterv.gov.hu
06 40 028 428

HUNGARIAN REPUBLIC
EUROPEAN UNION

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Harmincéves múlttal a hátuk mögött tekintenek a jövőbe

A zombói Wesselényi Népfőiskola évtizedei

Mikszáth Kálmán bölcs gondolata – mely szerint semmi nem tart jobban össze embereket, mint az iskolapadok emléke – Zsombóra is érvényes.

Valamikor 1972-ben gyűltek össze először a tanyai Wesselényi iskolában azok az egykori tanulók, akik a téli hónapokban előadókat hívtak, hogy mezőgazdasági ismereteiket gyarapíthassák. Kertbarát-körnek kezdtek nevezni magukat, csak jóval később változtatták át nevüket Gazdakörre. A frissen érettségizett Sípós Mihály lett a vezetőjük, és Kálmán Ferenc szervezte az előadókat. Itt kell megemlítenünk az iskolában tanító Kovács Almos és felesége elvülhetetlen érdemeit: ők ültettek holtig tartó kíváncsiságot tanulóikba.

Tíz éven át jártak össze téli estként, és jöttek az előadók. TIT-előadók leginkább, és a vásárhelyi növényvédő állomás okos dolgozói. Ezt a tíz évet is hozzáadjuk a Népfőiskola esztendeihez, hiszen erre épült rá a következő 30 esztendő.

Harminc évvel ezelőtt ugyanis változás történt. Több, szinte kőbe vésett pedagógiai tételt kezdtek el másként értelmezni. Kimondták többek között, hogy „tanyára mindenből mindig a lehető legjobbat szabad hoznunk”. Amikor még a Szabaművelődés sorozatai mentek országszerte, favoritnak számított, aki úgy tudta fölvolvasni a központi anyagot, hogy néha-néha föl is nézett papírosából, most pedig az lett a hétköznapi gyakorlat, hogy „elérhető körből a legkialapáltabb fejű embereket”, akadémikusokat, professzorokat, világhírű kutatókat hívtak, akik szavát akár a földkerekség túlsó felén is szívesen hallgatták. Elsőnek Barabás Zoltán bizonyította

le, ha a nemesítő belenyúl a búzába, más kenyér sül a kemencében. Nehezen állt rá az alkura, azt vallotta, az itteniek őszibarackot termelnek, ő pedig búzát nemesít, és a búzát az őszibarackkal talán soha nem lehet keresztezni. Másodikként Szabad János jött, aki a rákkeltő mérgek gyors fölismeréséhez szolgált világhírű példával. Mindkettő mesze túllépte az iskolai gyakorlatból átvett TIT-példát, ami szerint 45 percig képes intenzíven figyelni a tanuló. Este hatkor kezdődtek a foglalkozások, és tíz óra is elmúlt, mire János elővehette a mikroszkópot, és megmutathatta a muslica szárnyának mozaikjából előgöndörödő két szőrszálát, ha a lárváját korábban rákkeltő vegyülettel etették meg. Hogyne érdekelte volna azokat, akik permetezéskor szinte könyökig turkáltak a méregben.

Barabás Zoltán is addig járt hozzánk, amíg betegsége engedte, Szabad János pedig harminc éve rendszeres vendégünk.

Elméleti bökkent okozott az is, hogy az iskolai tanítási gyakorlat hittel vallotta, mindent az alapoknál kell kezdenünk, hiszen a ház építését se a kéménynél szórták kezdeni. A központi instrukciók szerint helyi-vel-közzel szerveződő tanfolyamok, előadássorozatok is az alapoknál kezdtek, a számtani alpműveleteknél például, de mire az osztáshoz is eljutottak, lemorzsolódtak, akik már szorozni is tudtak, itt pedig a veretes tudományt látták, közérthető formában. A Tisza fenekén látták elméletet hozzá. Amikor az árvíz után rőzszeszönyeget fektettek medrébe, Tokajból idehajózott kősziklálkkal nyomtatták le. Hogyan lesz ebből puha mederfenék, ahogy azelőtt bárki érzékelhette talpával, aki be-

lelépett? Vizes-mérnökök mondták, a folyó kitölti majd hordalékával a sziklák közeit. Bizni kezdtek benne, az ismeretek hordaléka is kitölti a sziklakövekhez fogható tudomány közeit. Sokan meglepődtek merésznek tűnő lépéseiken. Relativitás-elméletet, tanyára? Agysebeszeter, tanyára? És sorra a tudomány kiemelkedő témái. Az ezerszer elátkozott tanyai szellemi sötétséget akarták elűzni, hogy az itteniek is fölzárkózhassanak a XX. századhoz,

később pedig lépést tudjanak tartani a XXI. századdal is. A genetika, a nano-világ, az űrhajózás, a chipek sora egészült ki az irodalom, a zene, az építészet, a festészet és szobrászat legveretesebb képviselőivel, szintén a legavatottabb művelőik szavaival. Mert az is bevett gyakorlat lett, hogy „az előadó ne csak ismerje, de maga is művelje tudománya eredményeit”.

Amikor ez a szellemi áramlat kezdett úrrá lenni sorainkban, akkortájt kezdett lábra kapni az ufo-mánia, a talpmasszázs, a mindenféle áltudomány. Ahogy Barabás Zoltán szavai szerint az őszibarackot nem lehet a búzával keresztezni, a veretes tudomány se keresztezhető szélhámiával.

Jelkép-értékű lett az a tény is, hogy a Klebelsberg Kunó által építtetett tanyai iskola hét ablaka változatlanul belevilágít a téli tanyai sötétségbe. Időközben járnak kezdtek a szomszédos községekből, Szatymazról, Sándorfalváról, Bordányból, Forráskútról, Zákányszékről, Dorozsmáról és Szegeдрől is érdeklődők. Akár kistérségi népfőiskolának is nevezhetnék magukat.

Sarkalatos tételük lett detektortól fogva, hogy a napi politikázást is kívül kell hagyniuk. Arra ott vannak a társadalmi szervezetek. Semmi olyat nem engedtek be tartósan, ami megoszthatta volna akár rövid időre is hallgatóságukat. Pedig a rendszerváltozásnak becézett társadalmi forráság idején szinte minden újjáéledő párt képviselői följajlották pártfogásukat – és pénzüket. Négyévenként elbukhattak volna. A harminc év tapasztalata mondatja ki velük: Zsombót ez a kis iskola tette föl a kultúra terképére. Sorra szüntek meg a tanyai iskolák, de a miénk hét ablaka még mindig világít.

Akik szeretnek számokat idézgetni, azoknak mondjuk, mostanáig 175 tudós jött el a tanyai iskolába, de ezt edemes úgy értelmeznünk, hogy sokan közülük akár tízszer vagy hússzor is itt voltak. Ha évente 25 találkozóval számolunk, és mindegyiken csupán egy gondolattal bővílnének ismereteik, akkor is 750-re rúgna az ide járók gyarapodása. Szavak és számok játéka ez csupán, kiszámolhatatlanul többről van szó.

Több hasonló próbálkozásról is hallottunk. Nagy buzgalommal kezdtek, aztán el is sorvadtak. Környékünkön „tejtéstvérünknek” talán csak a szegvári hasonlót tekinthetjük. Horváth Dezső

Útépítések, új buszvárók, javuló közbiztonság, belvízi védekezés

Jól működik a részönkormányzat

Előző számunkban megkezdett beszámoló-sorozatunkat folytatva ez alkalommal Nógrádi Zoltán országgyűlési képviselővel az elmúlt két év alatt Kiskundorozsmán és Béketelepen történekről, az itt elért eredményekről és megindult fejlesztésekről beszélgettünk.

- Dorozsma kapcsán fontos kiemelni, hogy a tízezres lakossággal rendelkező városrészen évek óta eredményesen működik a részönkormányzat.

- Ennek a hatékonyságnak az oka egyrészt, hogy a részönkormányzat tagjai valóban az itt élők képviselőit vállalták fel és elsősorban a dorozsmaiak érdekében dolgoznak. Másrészt komoly segítséget jelent az is, hogy a városrészt két önkormányzati képviselője – Kosik Dénes és Mihályfi Béla – kezdeményezésére és a Fidesz-KDNP frakció támogatásával a szegedi közgyűlés már a 2011-es évre vonatkozóan megerősítette és további hatáskörökkel bővítette a városi részönkormányzatok működését. Így például 12 év után ismét elkülönítették Szeged költségvetésében egy 25 millió forintos ún. részönkormányzati keretet, melyből 11,2 millió került Dorozsmára, ennek felhasználásá-

ról a részönkormányzat önállóan dönthet.

- Az elmúlt évben elért eredmények között talán legjelentősebb a kiskertek útkeret létrehozása volt.

- Mivel errefelé igen sokan laknak kiskertekben, számukra különösen fontos segítséget jelentett az utak, utcák rendbetétele, szilárd burkolattal ellátása. A város által kiírt pályázat 35 milliós keretéből a dorozsmai utcákra több mint 17,4 millió forintot sikerült elnyerni, így az előző év végéig elkészülhetett a Vereshomok, Galagonya, Csezenye, Nyírfa, Venyige, Kapor, Zöldfási, a 7472. számú és a Fehértói csatornával párhuzamos új aszfaltozása.

A külterületi utak javítására egyéb forrásból is jutott, így Subasán és Sziksósán több utcát (pl. Berkenye, Gólyahír, Kökény, Mandula, Szalmáskert), illetve az Ipadúlló

környékén lévő földesutakat is rendbetették az elmúlt év során.

- Nemcsak a kiskertekben, hanem a belső utcákon is sok helyen megújult vagy javult az útburkolat.

- Új aszfaltborítást kapott a Málna és a Szekerce utcák egy része, a Kubikos utca, a Jerney utca vége, a Nagybani piac melletti út aszfaltozása pedig nemcsak az itt élők, de a piacra érkezők közlekedését is megkönnyíti. Elkészült a Szilva utcai körforgalomtól északra vezető átkötő út, és megújult a futballpálya bejárata előtti útszakasz is. A vasúti átjárónál felújított úttest szintén a biztonságos és gyors forgalmat szolgálja.

Egyes utcákon (a Dorozsmai úton, a Vályogos, Szeméttelpe utcákban és a Vadliba-Vajk utca közti szakaszon) kátyúzásra került sor, és kijavították a kerékpárút legrosszabb állapotban lévő részeit is.

Az autósok mellett nem feledkeztünk meg a gyalogosan közlekedőkről sem: a Dorozsmai úton (a volt MAGÉV előtt) 130 méter hosszú járda épült, de helyreállítottuk többek között az Orczy iskola vagy a Jerney utcai óvoda előtti részen, valamint a Barátság, Kamilla, Törő, Vajk, Palóc utcák járdáit is.

- A tömegközlekedéssel utazók számára a buszmegállók rendbetétele és újragondolása volt nagy segítség.

- A város 2011-es költségvetésébe bekerült 2 millió forint értékben fedett buszmegállók létesítése Dorozsmán (amit a részönkormányzat további 400 ezer forinttal egészített ki). Ezek a Sziksósfürdői buszfordulónál és a Nagybani piacnál elkészültek, de a Széchenyi utcai Vadliba buszmegállóban is sikerült egy önálló járdaszívet kialakítanunk. Sajnos, vannak olyanok, akik nem értékelik a település szépítéséért, fejlesztéséért tett erőfeszítéseket és rongálásaikkal rengeteg nehézséget okoznak a közösségnek. Ez leginkább a buszmegállók, köztéri padok és telefonfülkék tönkretételében látszik, amivel a vandálok 2011-ben csaknem egymillió forintnyi kárt okoztak.

- Éppen ezért van nagy jelentősége, hogy egyre közelebb kerül az önálló dorozsmai rendőrőrs megnyitása (amint arról márciusi lapszámunkban olvashattak részletesen – a szerk.).

- Valóban örömteli, hogy lassan megláthatjuk hosszú évek fáradozásainak az eredményét, melyért az önkormányzati képviselőkkel együtt oly sokat lobbiztunk. A körzeti megbízotti iroda átköltöztetése a Negyvennyolcas utca központi épületébe sokat segíthet a közbiztonság javulásában, várhatóan ennek köszönhetően csökkenni fog a rongálások száma is. Az önálló

rendőrőrs pedig innen remélhetőleg már valóban csak egy lépés lesz. Sokat várunk bűnmegelőzés szempontjából a térfigyelő rendszer folyamatban lévő kiépítésétől is.

- A közbiztonsághoz és a biztonságos közlekedéshez hozzájárul a közterületek kivilágítása is.

- A város több lépcsőben pályáztat meg és támogatta a közvilágítás fejlesztését, kifejezetten a külső városrészekben. Ennek köszönhetően világosodhatott ki a Faragó téri játszótér, az Orczy iskola előtti gyalogátkelőhely vagy a Bordányi úti, Sziksósi és Subasai buszmegállók mellett több utca is (pl. Majális, Fürt, Kassai, Petneházy, Tűzoltó, Zalán utca, Öreghegy dűlő).

- A városrészt a korábbi években sűrűn szerepelt a híradásokban belvíz-problémák miatt.

- Örömmel számolhatok be róla, hogy e téren is mennyi előrelépés történt a 2010-es választások óta. A csapadékvíz minél gyorsabb elvezetését szolgálta több ároknyitás

(például a Vadliba utca mentén vagy a Barátság utca páros oldalán), illetve áttervezés kiépítése és a meglévők tisztítása (többek között a Bölc, Hajdú és Kond utcáknál, illetve a Vadliba utcától a Maty-főcsatornáig).

A belvízi védekezéshez az ároknyitásokon kívül (pl. a Körte, a Tárnokfű vagy a Subasa utcákban) ideiglenes tárolók létrehozására és a víz-átsajtolás megoldására is szükség volt. A mélyebben fekvő részokról (mint a Citromfű, Csapkebogó, Gyömbér, Berkenye, Kikircs, Kökény, Subasa, Maty-parti utcák esetében) szivattyúzás is történt. Megtörtént a Maty-főcsatorna tisztítása, kotrása is. A vízügyi gondok megoldásá-

ra az elmúlt év végéig mintegy 60 millió forintot fordítottunk.

- Dorozsmán hagyományosan igen gazdag kulturális élet zajlik. Miket emelne ki ezek közül?

- A Térségi Tükör lapjain is rendszeresen olvashatunk az itteni közösségépítő alkalmakról, melyek között egyaránt vannak régóta népszerű és az elmúlt években életre hívott rendezvények. Ezek közül példaként említhetem rögtön a Dorozsmai Napokat, a Tökfeszítvált, a majálist vagy az őszi Faragó téri napokat. A kulturális programok között lényeges szerephez jut a Dorozsmai Színház Esték sorozata, de szívesen látogatták a helyiek a szegedi Pincészház előadásait is.

A városrészt életében fontos helyet foglal el a vallásos hagyományok továbbvitele, így a katolikus egyházzal közös kezdeményezések – mint a Családi Nap, a plébáni-

ai Baba-mama klub, a templomi orgonakoncert – általában sikerrel zajlanak. Büszkék vagyunk a már messziről látható katolikus templomtorony 2011-ben elkészült felújítására is, de talán az elmúlt év legjelentősebb eseményének a Hősök Ligetében álló, régóta romos állapotban lévő keresztút restaurálása számított. A számos működő közösség közül rendszeresen támogatjuk többek között az Alkony Nyugdíjas Klub, a Vöröskereszt Klub vagy az „Elszalasztott 1000 év” Cigány Egyesület munkáját.

- Megemlítendő még a sportkülönböző területeinek felkarolása is.

- Fontosnak tartom, hogy a tömegsport és az élsport egyaránt jelen legyen egy település életében, így

mindenki megtalálhatja a saját szintjének megfelelő mozgásformát. Éppen ezért ugyanolyan örömlátni és támogatni az Interwest Dorozsma futóversenyen tavaly elinduló mintegy 1500 főt, mint az NB1/B-ben játszó női kézilabdacsapatot. Az utánpótlás azonnali gyakorlási lehetőséghez juthat a Jerney óvoda melletti térre, a sport-decentrumokról szóló városi pályázat eredményeképpen kihelyezett két kézilabdakapu használatba vételével.

A labdarúgás még mindig a legnépszerűbb sportág hazánkban, ezért különös figyelemmel fordulunk a szakágat képviselők felé. A focisták sportfelszerelésére a részönkormányzat is 200 ezer forintot fordított, de sikeres pályázatnak köszönhetően 3,2 millió forintból készülhet el a labdarúgópálya új világlátása is.

- Szintén számos segítséget kaptak az oktatási intézmények.

- Mintegy 3 millió forintba került eddig az Orczy iskola nyílászáróinak cseréje, mely szintén a Fidesz-KDNP frakció javaslatára került be a városi költségvetésbe. A Széksósi

A GÁTSORI TANYAMÚZEUM ÉS KÖZÖSSÉGI HÁZ TERVEZETT PROGRAMJAI

ÁPRILIS 12-ÉN 18.00 ÓRAKOR

Gazda esték: Batáta Baráti Kör évi első összejövedele (Váralja Dénes),

A Kisteleki Konzervüzem bemutatása (Váraljai László),
Parlagfű, mint gyógynövény (Fackelmann István)

MÁJUS 5-ÉN 10.00 ÓRAKOR

Kosárfonás, szövés, majálisszokások, fafaragás, bőrdíszműves bemutató

MÁJUS 17-ÉN 17.00 ÓRAKOR

Kistermelői piac – közvetlen értékesítés – tájékoztató a Szegedi Mars téri piac üzemeltetőjétől

TOVÁBBI TERVEZETT PROGRAMOK ÉS TÉMÁK 2012-BEN

Igény szerint lovaskocikázást, télen lovas szánkóztatást szervezünk az érdeklődők számára a programokhoz kapcsolva.

Áprilistól szeptemberig minden hétfőn délután 14 órától 16 óráig

Fackelmann István kamarai tanácsadó fogadóórája

Minden hónap első hétfőjén 14 órától 16 óráig Revák Zsoltné (egyesületi tag) tart egészségügyi tanácsadást.

Minden hónap 2. vasárnapján szentmise 15.00 órától.

Egyének vagy csoportok számára a fent jelzett rendezvényeken kívül a tanyamúzeum látogatása miatt egyeztetni lehet Nyerges Istvánné egyesület elnöknel a 06 (20) 220 8945 telefonszámon.

Az Unióban a Tanyákért Egyesület a programokra minden érdeklődőt vár szeretettel a 2012-es év során is.

Pályázat a tanyák értékeiről

Pénzjutalommal járó pályázatot hirdetett a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete nappali tagozatos egyetemisták és főiskolások részére, amelyen irodalmi, képzőművészeti alkotásokkal vagy tudományos értekezésekkel lehet indulni „A tanyák értékei” címmel.

A két kategória nyertesei pénzjutalomban részesülnek. A részvétel ingyenes, nevezési díj nincs. A részle-

tes tájékoztató és a pályázati adatlap letölthető a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesülete weboldaláról, amely a www.falugondnoksag.hu címen érhető el az aktuális pályázatok menüpont alatt. Beadási határidő: 2012. április 20.

A pályázattal kapcsolatban bővebb felvilágosítás az info@falugondnoksag.hu e-mail címen kérhető.

A termálkutak kísérőgázát hasznosítják

Ismétlően elkezdődött a Mórahalmi CHP kísérőgáz-hasznosító kísérőművek közbeszerzési eljárása „A Mórahalmi Szent Erzsébet Gyógyfürdői B-40 és a Mórahalom, Hunyadi ligeti TT-1 jelű B-45 termálkutak kísérőgáz hasznosítása” címmel.

A közbeszerzési eljárás keretében a két helyszínen 1-1 db CHP kísérőgáz-hasznosító kísérőmű és Gázélezéskészítő berendezés telepítése, üzemeltetési engedélyezése, valamint a Hunyadi ligeti erőmű az EDF DÉMÁSZ Hálózati Elosztó közcélú hálózatba való csatlakozása

lesz a leendő kivitelező feladata.

A gyógyfürdői erőmű a Gyógyfürdő elektromosenergia-ellátását biztosítja majd és ezáltal csökkenti a vásárolt elektromos energia mennyiségét.

A helyszíni bejárásra március 5-én 10 órakor került sor. Az ajánlattételi határidő 2012. március 20-án járt le.

Az erőművek az TREN/FP7EN/239515/GEOCOM Concerto projekt keretében valósulnak meg, amely közvetlenül az Európai Unió Energetikai Bizottsága támogatásából épülhet meg.

Megújult az ifjúsági önkormányzat Zákányszéken

Ifjúsági önkormányzati választást tartottak Zákányszéken március 2-án. A választáson a 390 fő szavazásra jogosult fiatal közül 71-en jelentek meg. A leadott szavazatok összesítése alapján az új ifjúsági polgármester **Boldog Anna Fanni** lett, aki nagyon

szoros küzdelemmel, 1 szavazattal nyert **Szabó Péter Gábor** előtt. A hat képviselő-jelölt közül **Tanács Imola, Tanács Gábor, Makra Márta és Daka Bettina Alexandra** jutott be a képviselő-testületbe. A megválasztott testület mandátuma 4 évre szól.

ÚJ TANYAFEJLESZTÉSI PROGRAM KÉSZÜL KISTÉRSÉGÜNKBEN

A Móraalmi és a Kisteleki kistérség közösen nyújtott be pályázatot 2011-ben a Vidéfejlesztési Minisztérium „Tanyák, valamint az alföldi tanyás térségek megőrzése és fejlesztése érdekében a települési és térségi fejlesztések támogatására” című pályázati felhívására.

A két kistérség 15 településén hozzávetőlegesen 9300 tanya található - ez országos viszonylatban igen magas számnak tekinthető - ami indokolja egy naprakész, és valós problémákra alapuló Tanyafejlesztési Program kidolgozását. Ez a dokumentum lesz a tanyai fejlesztési projektek, programok alapja az Európai Unió következő (2014-2020-as) ciklusában, a programban feltüntetett adatokra, fejlesztési célirányokra hivatkozva valósulnak majd meg a valóban szükséges fejlesztések a térségben.

Március-április hónap folyamán kollégáinkon keresztül eljuttatunk Önökhöz egy kérdőívet.

A kérdőív célja, hogy valós képet kapjunk az érintett kistérségek tanyavilágának állapotáról, lakosságáról, az őket érintő problémákról, és így megfelelő fejlesztési javaslatot tudjunk kialakítani a tanyai életkörülmények javítására.

A program sikeres megvalósításához szükségünk van az Önök megértő együttműködésére, ezért kérjük, válaszaival járuljon hozzá kistérsége Tanyafejlesztési Programjának kidolgozásához.

Válaszait kizárólag e program megvalósításához használjuk fel, és bizalmasan kezeljük. Kérdőívünkre a válaszadás nem kötelező.

Határ menti együttműködés a közös célok elérése érdekében!

Két ország, egy cél, közös siker!
Două țări, un scop, succes comun!

A HURO/0802/032_AF sz. „Régiós zöldség-gyümölcs élelmiszerbiztonsági hálózat és közös termékpia kialakítása” c. projekt a Magyarország–Románia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007-2013 keretében (www.huro-cbc.eu), az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap, valamint Magyarország és Románia társfinanszírozásával valósul meg. A program célja közelebb hozni egymáshoz a határ menti térségben élő embereket, közösségeket és gazdasági szereplőket az együttműködésbe bevont térség közös fejlesztésének elősegítése érdekében.

Partnerek:

Csongrád Megyei Agrár Nonprofit Közhasznú Kft., a Temes Megyei Kereskedelmi, Ipar és Agrárkamara (Románia), a Haréna Nonprofit Kft. (Mórahalom), Kistelek Város Önkormányzata, Maroslele Község Önkormányzata, Zsombolya Város Önkormányzata (Románia).

A két ország zöldség-gyümölcs ágazata nehéz helyzetben van. Egyfelől megtapasztaljuk, hogy a fogyasztók igénylik a termék-váltást (eredet-igazolt, minőségi, egészséges termékek), másfelől az ehhez szükséges minőségi termelés szervezeti és technológiai feltételeinek megteremtését több tényező gátolja. Az egyik ilyen tényező a minőségi termékek előállításához

nélkülözhetetlen naprakész szakértelem.

A közelmúltban megtapasztalt termelői együttműködések kudarcai ellenére mi továbbra is azt valljuk, hogy termelők és feldolgozók hangolhatják össze beszerzési, termelési, értékesítési érdekeiket. Ez egy lehetőség a vállalkozásoknak, ami a jövőt, a piacot maradást jelentheti.

A projektünk az összetett problémákkal szemben egyszerre két területen kíván hatékonyan fellépni:

- a termelői oldal felkészítésével, sikeres termék- és termény-előállításához szükséges technológiai lehetőségek bemutatásával, elterjesztésével;
 - egy olyan határokon átnyúló nonprofit regionális termékpia létrehozásának megalapozásával, amelynek feladata a Dél-alföldi és Észak-bánáti régiók közötti zöldség-gyümölcs vertikumban érintett gazdák ágazati integrációja, a termékek versenyképességének erősítése
- Ezt kereskedelmi oldalról egységes, a két régiót lefedő **termékvédjegy és minőségbiztosítási hálózat kialakításával**, termelői oldalról egységes, ágazati szaktudás megalapozásával és fejlesztéséhez szükséges elméleti és gyakorlati tudást nyújtó oktató és bemutató központok, ágazati szaknácadást biztosító információs központ létrehozásával valósítjuk meg.

Ehhez román és magyar partnerség keretében határon átnyúló infrastruktúra-fejlesztést hajtunk végre.

A célok megvalósítása érdekében létrejövő beruházások:

- Mórahalom: hidegház hajtatótelep és technológia-transzfer innovációs központ kialakítása és üzemeltetése.
- Kistelek: nonprofit térségi innovációs termék-export és -import tanácsadói és kereskedelmi kompetencia központ kialakítása és üzemeltetése.
- Maroslele: növényi olajat gyártó gépsor üzembe helyezésével termékek előállítási módjának bemutatására, környezetbarát csomagolóanyagok használatának ismertetésére, terjesztésére lesz lehetőség.
- Zsombolya: melegház hajtatótelep és technológia-transzfer innovációs központ kialakítása és üzemeltetése.

A projekt megvalósításával a négy beruházó partnernél 17 fő foglalkoztatására munkahely létesül.

A projekt mellett, hogy a régió kereskedelmi infrastruktúráját fejleszti, a kívánatos irányban megfelelően átalakíthatja a fogyasztói szokásokat. Előterbe kerül a helyben előállított, kiváló minőségű termékek forgalmazása. Fenn tartható fogyasztói szokások erő-

sítésével segíti a környezettudatos termelői módok elterjesztését. Minden beruházási helyszín nonprofit módon működik.

Három helyszínen olyan mintagazdaságok alakulnak ki ahol az eltérő helyi adottságokat figyelembe véve megvalósulhat a fenntarthatósági elvekkel összhangban álló, környezettudatos technológiák széleskörű gyakorlati bemutatása.

Az ágazati tanácsadói kompetencia központok a projekthez kapcsolódó célcsoport részére piaci megjelenésükhöz szükséges szakismeret átadását oktatással, gyakorlati képzéssel, díjtalan tanácsadással biztosítják.

A program honlapja:

www.huro-cbc.eu,

www.hungary-romania-cbc.eu

Jelen cikk tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Unió hivatalos álláspontját.

!!!MEGNYÍLT, A FÖLDSZINTRE KÖLTÖZÖTT!!!
2012. március 1-jén
KIS ÁTALAKÍTÁS UTÁN ÚJRA MEGNYÍLT A PRIVÁTHÚS BOLT
A KENYÉRVÁRÓ ÜZLETHÁZBAN

NYITVA TARTÁS:

HÉTFŐ: SZÜNNAP

KEDD: 7.00–17.00 | SZERDA: 7.00–17.00

CSÜTÖRTÖK: 7.00–17.00 | PÉNTEK: 7.00–17.00

SZOMBAT: 7.00–12.00

A hazai termékeket kínáló áruház földszintjén friss húst, húskészítményeket, füstölt árut, zöldséget-gyümölcsöt, szárazárut, termelői tejterméket lehet vásárolni!

Termelői tejtermék (házi sajt, túró, tej) árusítása az alábbi időpontokban:

Hétfő: szünnap | Keddtől péntekig: 7.00–11.00 | Szombat: 7.00–12.00

A ZÖLDSÉG-GYÜMÖLCS RÉSZLEG TOVÁBBRA IS HÉTFŐTŐL-SZOMBATIG VAN NYITVA!

Sok szeretettel várjuk régi és új vásárlóinkat!

CÍM: 6782 Mórahalom, István Király u. 8.

Mézzele, sörrel folyó Kánaán

Szauna szeánszok a mórachalmi Szent Erzsébet Gyógyfürdőben

Kellemes, ínycsiklandó szilva-illat terjed a szauna fülkéjében – pnteken vajdasági szilvapálinkát csepegtettek a szauna felöntő vizébe. Nem árt, csak használni, segíti a relaxálást. A bőr öre a méz és az olívaolaj. Egy sós, tengeri leheletű szaunával leradírozzák a bőrt, majd jöhet a tápláló olíva – vagy ha valaki jobban kedveli az édeset, akkor a mézes szauna. Nem ragad tőle a bőr, a 80 °C fokos hőmérsékleten teljesen feloldódik és bemasszírozható a bőrbe. Kívül-belül megújítja a szauna szeánsz.

A délutáni szauna programokat a Szent Erzsébet Gyógyfürdő ajándékba adja vendégeinek, de igyekezni kell, mert roppant nagy az érdeklődés, s minthogy 15 fő a szauna kapacitása, előzetesen fel

kell iratkozni. Senki nem fog lemaradni.

Hosszított nyitva tartás idején, csütörtöktől vasárnapig látogatható a szauna szeánsz, délután fél négytől indulnak a turnusok. Nem maradnak jótanácsok nélkül a vendégek, szauna mesterek irányítják, segítik a szaunázókat. Mindegyikőjük képzésben vett részt, pontosan tudják, hogy melyik típus mire való. A szauna szeánszok ideje alatt a szauna mester bent tartózkodik a vendégekkel a szaunában, az aromás ráöntésekkel fokozatosan hevíti fel a kabint, ezzel biztosítva a vendégek akklimatizálódását. Törölközője segítségével kavarja a forró levegőt és így igyekszik személyre szabott ventilációt biztosítani a vendégek körül. Ezen

kívül igyekszik minden, a szaunázást érintő kérdést megválaszolni illetve felügyeli a szauna részleget és ellenőrzi, hogy minden vendég betartja-e a helyes és higiénikus szaunázás szabályait

A szaunát bárki használhatja, ha orvosa nem tiltja. Az influenza kezdeti, kialakulóban levő szakaszában érdemes beülni, mert erősítheti az immunrendszerünket. A lázas, már beteg stádiumban viszont nem szabad próbálkozni. Magas vérnyomás mellett is óvatosan kell alkalmazni, bár ha valaki szabályokat betartva használja a kabinokat, még segíthet is.

A vendégek rendelkezésére áll négy mester, ők végig felügyelik a szaunázókat. A sör szauna sem árt, kipárolgás után a kemencében

frissen sült kenyér illatot áraszt. Ki mit szeret, választhat.

A Szent Erzsébet Gyógyfürdőbe már eddig is sokan jártak a szaunázás miatt, hiszen országosan is egyedülálló, összesen 11 kabinnal rendelkező szaunaparkkal rendelkezik.

Itt mindenki megtalálja a számára megfelelő hőmérsékletű és páratartalmú izzasztó helyiséget, sőt a fürdőruha nélküli részlegen a szaunázás szerelmeseinek külön szekciót alakítottak ki pezsgőmedencével, trópusi élményzuhannyal, finn-, és bio szaunával, valamint egy udvari orosz szaunával, ahol télen akár a teraszra hulló hóban is „megfürödhetnek” a vendégek. Tették is – ahogyan a szauna világot bemutató mester visszaemlékezett az egy hónappal ezelőtti havas napokra. A csikorgó hidegben a bátrabbak még hógolyóztak is. Persze hol van már az a hó, most hét ágra süt a nap, de a szauna minden időjárásban védelmet biztosít a betegségek ellen.

6782 Mórachalom, Szent László park 4. tel.: (+36) 62/281-039
furdo@morahalom.hu www.erszebetfurdo.morahalom.hu

Szt. Erzsébet
Mórachalmi Gyógyfürdő

Rendőrségi hírek

Pár óra alatt fény derült a bűnelkövetők kilétére

Ismételten gyorsak voltak a Mórachalmi Rendőrök kollégái, néhány óra alatt felderítették a bűncselekményt.

Március 20-án hajnalban érkezett bejelentés a Mórachalmi Rendőrökre arról, hogy egy orosz tanóról elloptak egy MTZ traktort. A helyszínre irányított rendőrök követték a jármű nyomait, majd négy kilométerrel arrébb meg is

találták. Az adatgyűjtés eredményeként a rendőrök látókörébe került egy négy tagú, helyiekből álló csoport, akik a bűncselekménnyel megalapozottan gyanúsíthatóak voltak.

Mint kiderült, az egyik gyanúsítottat néhány nap után kirúgta a főnöke, a fizetését pedig nem kapta meg, ezért úgy gondolta, hogy a traktort

ellopja és pénzzé teszi. A bűncselekményben társai is akadtak, így az éjleple alatt gázolajjal megtankolták a munkagépet, majd beindították és elindultak vele. Út közben azonban járművek fényeit látták, amit rendőrautónak hittek, ezért a traktort hátrahagyva elmenekültek.

Az ügy érdekessége, hogy a kirúgott férfi azzal vette rá társait a

bűncselekményre, hogy édesanyja temetésére kell a pénz, azonban időközben kiderült, hogy édesanyja él és virul.

Az ügyben a Szegedi Rendőrkapitányság Mórachalmi Rendőrsége lopás büntette miatt indított eljárást.

dr. Pöcze Tünde
r. őrnagy

Mozgásszegény életmód és megnövekedett kalóriabevitel – 1. rész

Az elhízás egyre súlyosabb társadalmi probléma

Tisztelt Olvasók!

Két részes cikkemben az elhízásról szeretnék megosztani néhány gondolatot. Az elhízás – vagy obesitas – definíciószerűen egy táplálkozási rendellenesség, a szervezet zsírtartalmanak (zsírsejtek számának: hiperpláziás, és méretének: hipertrofiás) növekedésével jár, súlyos kockázati tényezőt jelentő kóros állapot. A hiperpláziás és hipertrofiás elhízást nem lehet élesen elkülöníteni, de azt el lehet mondani, hogy a gyerekkori elhízás többnyire hiperpláziás, míg a felnőttkori inkább hipertrofiás.

Járványzerű terjedésével a világ lakosságának egészségi állapotát befolyásoló egyik fő tényezővé vált. Az Egészségügyi Világszervezet (WHO) a 10 leg súlyosabb krónikus betegség közé sorolja, becslésük szerint jelenleg 315 millió felnőttet érint, de minden korosztályt és társadalmi réteget veszélyeztet. Azt is elmondhatjuk, hogy az elhízás a második legjelentősebb megelőzhető rizikófaktor a dohányzás után.

A túlsúly és elhízás gyakoriságában jelentős társadalmi egyenlőtlenségek tapasztalhatók. A fejlődő országokban az éhezés, szegénység és az elhízás paradoxona figyelhető meg, így például Kolumbiában és Brazíliában már 40% körül mozog az elhízottak aránya, míg Kínában 3 év alatt 9%-ról 15%-ra ugrott a túlsúlyos emberek száma. De a fejlett országokban is növekednek a gyakoriságok: 40% túlsúlyos, 20% elhízott a felnőtt lakosság körében. Legszembetűnőbb az obesitas növekedési aránya az Egyesült Államokban, ahol a legtöbbet is költenek az elhízás miatti szövődmények gyógykezelésére, illetve az emiatt kialakult csökkent munkateljesítmény korrigálására

(számszerűen ez mintegy 70 milliárd dollár évente).

A WHO Európai Régiójában minden második felnőtt és minden ötödik gyermek túlsúlyos. A felnőttkori elhízás és túlsúlyosság az egészségügyi kiadások 6%-ért felelős a régióban, ezen túlmenően a felmerülő közvetett költségek összege legalább kétszer magasabb.

Az elhízás egyidős az emberiséggel (történeti áttekintés)

Egyik legkorábbi elhízással kapcsolatos tárgyi emlék, a Willendorfi Vénusz – talán termékenység-szimbólum (ma már ismeretes, hogy az obesitas terméketlenséghez vezethet). Az elhízás egészségügyi jelentőségének felismerése sokat váratott magára. Az ókori görögök voltak az elsők, akik felismerték az elhízás veszélyeit és kapcsolatait más betegségekkel. Hippokratész, évezredekkel megelőzve korát, módszereket dolgozott ki az egészség megőrzésére (már az ókorban helyesen írta le az energia-egyensúlyt). Az elhízás később stigmatizálódik: Galenosz az elhízást a fogyatékosnak jelenék látta. Az ókor nagy tudósainak tanításait „modern” európai orvosok vitték tovább: Sanctorius és Erdélyben Kibédi Mátyus István (1725-1802). Mátyus a 18. századi Európa egyik legfelvilágosultabb orvosa volt, fő művei, a „Dietetica”, valamint az „Ó és Új Dietetica – A jó egészség megtartásának módjáról”. Tudományosan ma is helytálló megállapítást tartalmaz az elhízás megelőzéséről és az egészséges életmódról.

Sok kultúrában az elhízás státuszszimbólum lett (gazdagságot, jólétet tükrözött), például a törzsi népeknél (törzsfőnök, sámán). De a világ mára teljesen megváltozott...

Az elhízás kialakulásának okai, mérése és típusai

Az elhízás alapvető oka a mozgásszegény életmód és a megváltozott étkezési szokások. Ma már a populáció kb. 50%-ára az ún. városi életmód jellemző, és mind a felnőttek, mind a gyerekek körében jelentős a fizikailag inaktív aránya (szedentarizmus = ülő életmód). Ezzel szemben a kalóriabevitel aránytalanul megnőtt.

Ennek oka elsősorban, hogy a táplálkozást befolyásoló homeosztatisz szabályozást, melynek központja a hipotalamusz, manapság egyre erősebben befolyásolja a táplálékfelvétel kognitív és emocionális szabályozó komponense. Azaz a táplálkozás ma már nem egyszerűen a metabolikus szükségletek kielégítését jelenti az energia-egyensúly fenntartása céljából, hanem egyfajta jutalmazó szerepet is betölt, mely kognitív irányítás alatt áll (állandó táplálékhiány, hirdetések, izletesség, nagyobb adagok, növekvő választék, könnyen elérhetőség, stressz stb.).

Ezek mellett azonban az elhízás családon belül halmozódást is mutat (ha mindkét szülő elhízott, az öröklődés 70%-os, ha csak az egyik, akkor 50%-os). A populáció kevesebb mint 1%-a lesz genetikai predesztináció miatt elhízott, 10-20% hordozza a hajlamot.

Az elhízás további lehetséges okai még:

Kevesebb alvás
Környezetszennyező anyagok (hatással a lipidmetabolizmusra)
Környezeti hőmérséklet csökkent változékonysága
A dohányzás befejezése
Gyógyszerek túlzott fogyasztása
Késői gyerekvállalás

Intrauterin hatások

Szelekció a magasabb BMI-re (nagyobb reproduktív fitness)
Párválasztás (hasonló fenotípus)

Az elhízás meghatározására a leggyakrabban alkalmazott mutató az ún. testtömeg index (BMI), amely szerint 4 fő tápláltsági kategóriát különböztetünk meg. A WHO meghatározása szerint 25 kg/m² feletti BMI értéknél túlsúlyról, 30 kg/m² BMI felett elhízásról beszélünk. Általánosságban elmondható, hogy a 25 kg/m² feletti BMI a normál súlyú egyénekhez képest nagyobb egészségi kockázatot jelent. A derékkörfogat mérés gyors és egyszerű módszer az hasi elhízás fennállásának megítélésére. Ha a derékkörfogat férfiaknál >102 cm, illetve nőknél >88 cm, akkor igen jelentős az elhízás társbetegségeinek relatív kockázata. Fokozott a kockázat férfiak esetében már 94 cm és nők esetében 80 cm-es derékkörfogat fölött.

Az elhízás fő típusai:

- Android típus: centrális, viszcerális, alma típus, főleg zsigeri lerakódás a felső testfelel, főleg férfiaknál, veszélyesebb szövődmények (kardiovaszkuláris – magas vérnyomás, stroke, infarctus, diabetes)
- Gynoid típus: perifériás, genitofemorális, körte típus, subcután lerakódás az alsó testfelel, főleg nőkre jellemző, főleg mozgásszervi és visszértelgések kockázatát növeli.

folytatjuk

Erőt, egészséget kívánok!

Ivánkovits László
Mórachalom áll. vez. mentőtiszt

KERT-GAZDASÁG

Idejében szólunk

Korai burgonyatermesztés

Korai burgonya előállítás esetén különösen ügyelni kell a foszfor ellátottságra.

A kálium javítja a burgonya összes beltartalmi és felhasználási értékét, fontos szerepe van a sejtszótódásban és a fotoszintézisben, növeli a szárazság-tűrést és a betegségekkel szembeni ellenálló képességet.

A magnézium növeli a fotoszintézist, a szénhidrát felhalmozódást és a betegségekkel szembeni ellenállást.

Az ammónium-nitrogén és a kálium csökkenti a magnézium felvételt, ugyanakkor a túlzott káliumadagolás magnézium hiányt indukál. Általánosságban 1 hektár korai burgonya magnézium hatóanyag szükséglete kb. 90 kg/ha.

A makro elemek közül jelentős a kalcium igénye is. A mikroelemek közül a mangán, molibdén, cink, bór, réz, vas kedvezően befolyásolják a gumók minőségét. A burgonya tápanyag-ellátottságával kapcsolatosan felsorolt tápelemek, anionok és kationok felvételét a magas talaj-pH-érték befolyásolja.

A 7,4 pH fölött a talaj foszfor-készletének mintegy 95%-a átalakul és dihidrofoszfát helyett hidrofoszfát képződik, amelyet a kertészeti növények gyenge hatékonysággal tudnak felvenni. A magas pH érték miatt a mikroelemek felvétele minimálisra csökken, ezáltal veszélybe kerül a burgonya harmonikus tápanyag ellátása. Az egyes tápanyagok nemcsak antagonistá viszonyban lehetnek egymással, a tápelemek szinergista viszonyba is juthatnak egymással, amennyiben azok felvehetősége nincs gátolva. (Pl. a cink segíti a foszfor és a kalcium felvételt, a magnézium a kálium, a szulfát a nitrogén felvételt.)

A hiányzó foszfort és káliumot a tartós és gyors hatású foszfonátok felhasználásával pótoljuk. Huminsav pótlásra Amalgerolt kell használni.

A hiányzó foszfort és káliumot a tartós és gyors hatású foszfonátok felhasználásával pótoljuk. Huminsav pótlásra Amalgerolt kell használni.

Burgonya tápanyagellátásának általános irányelvei:

Laza homoktalajokon a burgonya vízigénye virágzás és gumókötés idején a legnagyobb. Az intenzív öntözéses termesztés velejárója a növények fokozottabb tápanyagigénye. Az öntözés hatására a tápelemek egy része kimosódhat. Amennyiben nagy mennyiségű szerves trágyát használunk, a talajban való feltárolás során a műtrágyával együtt komplexeket képez, amely megköti a műtrágyából felszabaduló tápanyag-ionokat és a növény számára felvehetővé teszi azt. A burgonya tápanyagigényes növény, fenofázisonként eltérő a tápanyag-igénye. Meghatározó a nitrogén-kálium arány, amely kiültetéskor 1:1,5, gumónövekedéskor 1:1,7 a gumónövekedés végén 1:2. A kálium-igény a tenyészidőszak kezdetén kisebb, majd a gumóképzés és érés idején nagy. A burgonya klórérzékeny, ezért a kálium-klorid használata nem javasolt. Jelentős a magnézium-igénye, átlagosan 50 kg/ha, hajtásában 90 kg/ha. A mikroelemek közül nagyon igényes a bór, mangán, cink és a szulfát ellátottságra.

A burgonya kondicionálása:

Kelés után 10-15 cm nagyságnál és intenzív hajtásnövekedéskor 3 liter/ha Plantafosz Universal, + 2 liter/ha Amalgerol váltogatva 3 liter/ha Plantafosz Réz + 2 liter/ha Amalgerol. Sorzáródás: KenS Cink Bór 5 liter/ha+ Plantafosz Réz 3 liter/ha+ Plantakal 3 liter/ha. Gumóképződés kezdete: 3 liter/ha Plantafosz Réz + KenSCink Bór 4-5 liter/ha. Intenzív gumóképződés: 3 liter/ha Plantafosz Réz+ 3 liter/ha Amalgerol váltogatva 3 liter/ha Plantafosz Universal-lal. További tápanyag-utánpótlási lehetőség a növényvédelmi permetezések során 100 literenként 1 liter Natúr Plazma használata.

További mikroelem-pótlási lehetőség

5 liter/ha citrátkötésű Csöppmix 3 és ezzel kombinációban kijuttatott 5-6 kg keserűs hektáronként. A cink segíti a foszfor és a kalcium felvételt, enzimakotó, hormonképző, részt vesz a fehérjeszintézisben. A kénhiány is egyre inkább észlelhető a kertészeti növények esetében. Amennyiben a Csöppmix+ keserűs kombinációt réztartalmú készítménnyel juttatjuk ki, akkor feltétlen meg kell mérni a kész permetlé pH értékét és szükség esetén azt beállítani, mert a 6 pH érték alatt perzselést okoz. A Csöppmix Plantafossszal nem keverhető.

Korai sárgarépa öntözése

A vízigény szempontjából 4 fő szakaszra osztható a sárgarépa fejlődése.

Első szakasz: kelési időszak, nagyon kritikus időpont, gyakran, de kis mennyiségű vízzel célszerű öntözni.

A második szakaszban a gyökér hosszanti növekedésének idején ritkábban, közepes adagú öntözéssel kell ösztönözni a kis répákat, hogy minél mélyebbre hatoljanak le.

A harmadik szakasz a vetés után 35-40 nappal kezdődik, a gyökerek vastagodása idején. A nagy gyökérméret elérése érdekében a víz kijuttatása közepes gyakorisággal, nagyobb alkalmankénti vízmennyiséggel szükséges.

A negyedik szakaszban amikor a lomb már fedi a talajt, legnagyobb a vízigénye, ezért továbbra is közepesen gyakran, de nagy vízádaggal kell öntözni. A rövid tenyészidejű sárgarépa vízigénye egy tenyészidőszakban kb. 150 mm, a tárolási sárgarépaé elérheti a 400 mm-t.

Korai fejes káposzta termesztés

A felső öntözés használata, valamint a hajnali harmatképződés miatt megjelenhet a baktériumos levélfoltosság a Xanthomonas campestris pv. armoraciae. Ez a

baktériumos betegség nem azonos a baktériumos fekete-erőséggel, amely a szántóföldi káposztát és karfiolt károsítja (Xanthomonas campestris pv. campestris). Kezdetben apró világosbarna foltok, sötétbarna szegéllyel, sárga udvarral jelenik meg. Első ránézésre összetéveszhető az alternáriás foltossággal. Nem túl gyakori kórokozó, de ha mégis megjelenik, nagyon nagy kárt okoz. Korai karfiol termesztése esetén egy harmadik-féle baktériumos levélfoltosság léphet fel a Pseudomonas syringae pv. maculicola. A foltok összefolyhatnak, papírszerűvé válik, majd átszakad, a levél lyukacsossá válik.

Súlyos esetben elsárgul, lehullik. Ezeket a baktériumos betegségeket figyelni kell, megjelenésekor kontakt réz és felszívódó réz (Plantafosz Réz) szükséges. A leggazdaságosabb és legbiztonságosabb a növénykondicionálásal egybekötött élettani védekezés. Rendszeresen használjunk Natur Biokál, Plantafosz Réz, Amalgerol, KenS Cink Bór.

Korai fejes káposzta fejtrágyázás:

100 kg/ha 8-16-24 NPK + kalcium+ mikroelemek,
120 kg/ha Ammónium-nitrát,
100 kg/ha Kalcium-nitrát,
100 kg/ha Kalium-nitrát,

100 kg/ha Kalium-szulfát,
33 kg/ha Magnézium-nitrát.

Korai kínai kel termesztése esetén fokozottan ügyeljünk a kalcium ellátásra, különösen a meleg (vagy hideg) időjárás esetén, mivel a talajból nem tudja kellő intenzitással felvenni a kalciumot.

Szamóca: bimbós állapotban védekezzünk szamóca atka ellen Vertimec 1,8 EC 1,2 liter/ha, É.V.I. 3 nap. Szűrkepenész ellen egy-egy alkalommal Rovral AQUAFLOW 1 liter/ha É.V.I. 14 nap, Scala 1,5-2 liter/ha É.V.I. 3 nap. Új lehetőség a SWITCH 62,5 WG

1 kg/ha É.V.I. 3 nap. Kontakt szerek közül használható a Teldor 500 SC 1 liter/ha É.V.I. 3 nap. Szamóca érésakor a magas cukortartalom miatt továbbra is fenntartásra, különösen a meleg (vagy hideg) időjárás esetén, mivel a talajból nem tudja kellő intenzitással felvenni a kalciumot.

Görög Zoltán
(30) 4799 343

Jó gyakorlatokat mutattunk be a jánoshalmi fiataloknak

Tapasztalatcsere kistérségek között

Március végén a homokháti és jánoshalmi kistérség fiataljai közös találkozóon vettek részt Mórahalmon. Ifjúsági kerekasztal és térségi ifjúsági fórum adott lehetőséget a két térségben folyó ifjúsági munka összehasonlítására, fejlesztési elképzelések egyeztetésére.

A kerekasztalon a jánoshalmi Kistérségi Ifjúsági Tanács tagjait Csányi László és Mucsi György mórahalmi alpolgármesterek, és Dr. Szántó Mária címzetes főjegyző asszony köszöntötte. Az összejövetel célja az volt, hogy az idén megalakult Ifjúsági Tanács tagjai megismerjék a mórahalmi ifjúsági munka, ifjúságpolitika elvi és gyakorlati tényezőit. A fiatalokkal való foglalkozás helyi szintjének fontosságát hangsúlyozta Csányi László is köszöntőjében. Elmondta, hogy döntéshozói szinten is elismerést érdemel a fiatalok munkája, mellyel saját korosztályukat fogják össze. Kiemelte, az ifjúsági munka egy összetett mozaikként írható le, melynek helyi szintű, térségi, megyei és regionális

elemei alkotják azt az összességet, mellyel a fiatalok érdekei és elképzelései az ország döntéshozói előtt is kinyilváníthatóak. A kistérségi ifjúsági munka lényegéről Vajda Árpád, a Mobilitás Dél-alföldi Regionális Ifjúsági Szolgáltató Iroda vezetője beszélt. A fiatalok helyi képviselői az igazán fontos egységek, a település határát mindig nehezebb átlépni – mondta el –, ám a térségi együttműködés gazdasági előnyöket is előre vit, melyet fontos, hogy már fiatal korban lássanak és értsenek. A kistérségi modellprogramok feladata a helyzetbe hozás, hogy a fiatalok a későbbi együttműködésekre felkészülhessenek. A jelenlévő fiatalok megerősítést

kaptak arról, hogy kezdeményezéseikre a települési döntéshozók kíváncsiak, és településenként eltérően – hol kevesebb, hol több próbálkozásra – az önkormányzatok segítő félként próbálnak kezdeményezéseik mellé állni. Fontos, hogy a fiatalok is részt vehetnek a testületi üléseken, megkereshetik a döntéshozókat, s ezáltal egy aktív segítői folyamat indulhasson el – erősítette meg Dr. Szántó Mária, hogy a felnőtteknek, vezetőknél is szüksége van az ifjúság véleményének becsatornázására a helyénvaló döntések meghozatalához.

Az ifjúsági munka lényege, hogy alulról szerveződő közösségek adják meg az alapját – mondta Mucsi György alpolgármester. Nagyon nehéz manapság a fiatalokat megszólítani, motiválni, hiszen látványosan mindenük megvan, s nincs igényük közösségi programokra – magyarázta Mucsi György –, ám a társaság az a tényező melyet nem kaphatunk meg a televíziótól, számítógéptől, ehhez kellene a közösségek, baráti együttlétek.

A találkozó második felében a mórahalmi ifjúsági munkán túl bemutatásra került a Homokháti ifjúsági modellprogram, melynek tartalmi vázait adaptálva jött létre a jánoshalmi Kistérségi Ifjúsági Tanács is. A jánoshalmi tanács az Új hullám elnevezést viselő projekt keretében jött létre, amely során 4 település bevonásával sikerült a térségi csoportot megszervezniük. A 13 tagú testület minden területre felelősöket jelölt ki a hatékony feladatszervezés érdekében. Működésükhöz minél több jó példára, javaslatra, ötletre

van szükségük, mellyel hatékonyan vonhatják be a fiatalokat munkájukba, s ösztönözhetik őket, hogy helyi ifjúsági szervezetek létrehozásában váljanak érdekeltté.

A Homokháti Kistérség Gyermek és Ifjúsági Önkormányzatának tagjai egyenként mutatkoztak be, s mondták el azokat a jó gyakorlatokat, melyeket már évek óta sikerrel tudnak megvalósítani településeiken. A pusztamérgesi, zákányszéki, domaszéki fiatalok ötleteik között elmondták, hogy munkájukhoz maguk is próbálják a forrásokat megteremteni például papír-, fém-gyűjtéssel is. A találkozó közös, jövőben ifjúsági programokra vonatkozó meghívásokkal és együttműködési tervekkel zárult. Az együttműködés tehát nem ért véget, mind a részvételi modellprogramokat támogató projekt, mind a fiatalok által képviselt szervezetek további kereteket biztosítanak a közös munkához.

A program a Nemzeti Erőforrás Minisztérium és a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet által támogatott IFJ-KTM-11-330 kódszámú projekt keretében valósult meg.

Papp Renáta
kistérségi ifjúsági referens

Juhász Gyula
Húsvétra

*Köszönt e vers, te váltig visszatérő
Föltámadás a földi tájakon,
Mezők smaragdja, nap tüzeben égő,
Te zsendülő és zendülő pagony!
Köszönt e vers, élet, örökkön élő,
Fogadd könnyektől harmatos dalom:
Szívemnek már a gyász is röpke álom,
S az élet: győzelem az elmúláson.*

*Húsvét, örök legenda, drága zálog,
Hadd ringatózzam a tavasz-zenén,
Öröm: neked ma ablakom kitéárom,
Óreg Fausztod rád vár, jer, remény!
Virágot áraszt a vérvérte árok,
Fanyar tavasz, hadd énekellek én.
Hisz annyi elmulasztott tavaszom van
Nem csókolt csókban, nem dalolt dalokban!*

*Egy régi húsvét fényénél borongott
S vigasztalódott sok tünt nemzedék,
Én dalt jövődő húsvétjára zsongok,
És neki szánok lombot és zenét.
E zene túlzeng majd minden harangot,
S betölt e Húsvét majd minden reményt.
Addig zöld ágban és piros virágban
Hirdesd világ, hogy új föltámadás van!*

Homokháti Receptverseny

Homokháti receptversenyt hirdet a Móra-Tourist Nonprofit Kft. helyi TDM szervezet. A beküldött receptek a beküldő névjegyével ellátva, szakmai értékelést követően kerülnek be a versenyt követően elkészülő 4 évszakos Homokháti szakácskönyvbe.

Az értékelésnél fontos szempont, hogy a receptben fellelhető hozzávalók mennyire illeszkednek a térségi hagyományokhoz, tanyasi vidéki életmódhoz és a Homokhátság természeti adottságai által megtermelhető alapanyagokhoz. Célunk ugyanakkor, hogy elfeledett már nem használt, vagy akár a modern egészséges táplálkozásnak megfelelő hazai alapanyagok is megtalálhatók legyenek az egyes receptek hozzávalói között.

Fontos szempont továbbá, hogy olyan hozzávalókból álljanak össze a receptek, melyek illeszkednek az adott évszakhoz.

Figyelem, csak azok a receptek kerülnek értékelésre, melyek megfelelnek az alábbi előírásoknak:

A recept fantáziánévvel van ellátva, pontos hozzávalók felsorolásra kerültek, elkészítés részletesen, érthetően van leírva. Kérjük, jelöljék

meg, hogy melyik évszakhoz köthető a recept, továbbá fel kell tüntetni a beküldő teljes nevét, elérhetőségeit!

Minden beküldő receptenként a Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő jóvoltából 1 db fürdőjegyet kap ajándékba, melyek átvehetők 2012. április 1-től 2012 május 31-ig a Kenyérvaró üzletházban. A kiválasztott receptek a beküldő nevével ellátva bekerülnek a több mint 1000 példányban elkészülő szakácskönyvbe.

A szakmai értékelő által kiválasztott legjobb recept beküldője 2 személyes vacsora-utalványt kap a Hotel Colosseum Mórahalom Étterme felajánlása jóvoltából.

Receptek beküldési határideje: 2012. április 20.

A szakácskönyv a Tanyafejlesztési Program előirányzat keretében nyújtott támogatás segítségével kerül megvalósításra.

A recepteket az alábbi helyeken gyűjtjük:
kenyervaro@morahalom.hu
illetve a Kenyérvaró üzletházban elhelyezett gyűjtő dobozban.

Megjelent az ideai térségi Túranaptár

Kiránduljon orchideák a bunkerek között!

A mórahalmi Zöld Közösségi Ház és Erdei Iskola 2012-ben 5. alkalommal jelenti meg Túranaptárát, amelyben szereplő túrák elsősorban egyéni turisták, családok, kisebb létszámú csoportok részére kerülnek megrendezésre.

A szakvezetett túrákon a résztvevőknek lehetőségük van a tömeges turizmus elől elzárt helyszínek és egyedi természeti értékek megismerésére, melynek részletei a március 1-én megjelenő, „Ifjúsági és aktív turizmus” című kiadvány Túranaptár 2012 fejezetében található.

Idén a korábbi nagy sikerre való tekintettel újra indul az „Orchideák az Ezerarcú-sömlyéken túra”, ahol Zákányszék természeti értékei közt barangolhatunk, illetve az esős idő miatt 2011-ben elmaradt „Szabad ég alatt hálózásokban túra” a kele-

biai Bácsboristán, amely speciális túrán a szabad ég alatt alhatnak együtt Bácsborista élőlényei az érdeklődők.

2012-ben újdonság a „Bunkerek az erdőben – Túra a keletibai erdőben” túra, amely a magyar Maginot-vonal keletibai erdőben lévő bunkerjeinek megkeresésére és felderítésére irányul, egy kis erdőjárással. Ráadásul a hidegháború utolsó évtizedeiben ezekben az erdőkben járőröző határőrök felszereléséből és fegyverzetből bemutatásra kerül néhány darab.

Térségi Tükör

Kiadó: Móránét Nonprofit Közhasznú Kft.

Ügyvezető igazgató: Duka Félix

Főszerkesztő: Márton Gábor, tersegitukor@morahalom.hu

Szerkesztők: Fodor Csaba, Kuklis Nikoletta, Papp Nóra

Kiadói telefon: (62) 281 219

Nyomdai előkészítés: Agent Print Kft.

HU ISSN 2060-7598